

Yunus Emre ve Mezarı

Celâleddin KİŞMİR

Yedi asırdan beri Türklerin kendisiyle iftihar edegeldiği Yunus Emre'nin mezarı 6 Mayıs 949 da kat'i olarak bulundu. Yunusun eriştiği bahtiyarlığa bu memlekette, daha ileri bir deyişle, bütün dünyada pek az insan erişebilmiştir. Her adımda, her köşe başında ona sahîp çıkıldı. Dokuzu müte-caviz yerde mezarı olduğu söylendi.

Bursalılar Yunus bizde yatıyor. O

Hacca gidisini şöyle yazıyor:

* Kanun kaide oldur ki Haccacı Müslimin cem'olup Mısırdan mahfeli şerif çıkup miri hac ile maan gece yürürler. Sabah oldukda konarlar. Taam pişirür ve tenavül edüp bir miktar istirahat ederler, akşam olıcak yine kalkıp giderler. Amma Kaygusuz Baba hac mevsiminden mukaddem miri hacca bakmayıp Mısırdan çıkup yoldaşlarile beraber gündüz gider, akşam olıcak konarlardı. Hikmeti huda ve vilâyeti evliya zâhir olup her gün bir şehre vâşılardı. Her biri yorgun, akşam oluncaya kadar yürürlerdi. Çünkü akşam olurdu, irakdan bakıp görürlerdi ki bir şehri muazzamdır. Her biri yâr savurup ol şehirden nafaka alıp her levazımların görürlerdi. Bir menzilde rahat edip sabaha değin dinlenirlerdi. Alesseher kalkıp her biri uykudan bidar olup, gözün açıp; bakıp görürlerdi ki ol yattıkları yer sahrayı berrü beyâbandır. Ne şehir var, ne pazar var. Şöyle ıssız ve susuz yerdir, taaccüb ederlerdi. Yine akşam olunca giderlerdi. Yine karşılarında bir şehir görünürdü. Şâdımın olup ol şehirde pazarlığın ederlerdi. Bu menval üzre tamam kırk gün yol yürüyüp Beytullahu Şerefullaha geldiler, sakin oldular. Takim hac vakti erişti, cem'i etraftan haccacı müslimin geldiler, Kâbe şehrinde cem'oldular.

(Devam edecek)

buralıdır, dediler. Bir kısmı kalktı, mezarını Palandöken dağlarına götürdü. Köprülü Fuat Yunus'un Bolulu olması ihtimalinden bahsetti. Şemseddin Sami merhum Porsuk suyunun Sakaryaya karıştığı Sarıköydeki mezarın Yunus'a ait olmasını bir çok delillerle isbata yeltendi.

Bir aralık Karamanlılar Yunus'un Karamanda yattığını söyliyerek onunla hemşeri olduklarını iddia ettiler. O zamandanberi hakikaten akla en yakın ve en doğru ihtimal Şemseddin Sami merhumun ileri sürdüğü fikirdi. Çünkü gerek anlatılan Bektaşî rivayetleri ve gerekse Yunus'un Şeyhi Taptuk Emre'nin bu civarda yaşamış ve ölmüş olması bu ihtimali daha çok kuvvetlendiriyordu. Nihayet Sarıköydeki bu mezarın Yunustan başka bir kimseye ait olmadığı anlaşıldı ve 6 Mayıs 1949 günü onun insanlığına, sanatkârlığına, ermişliğine yakışır bir şekilde yattığı yer mamur edildi.

Yunus'a ait halk arasında bir çok menkibe ve rivayetler vardır. Manzumelerini yalnız yer yüzündeki insanların okumadığını göklerde ve denizlerde de okunduğunu anlatan şu menkibe dikkate değer mahiyettedir:

Güya Yunus üç bin manzume yazmış. Bu manzumeler günün birinde Molla Kasım adlı birinin eline geçmiş. Molla Kasım bu manzumelere kızdığı için binini yakmış, binini de suya at-

miş. Fakat iki bin birinci manzumede-
ki: Derviş Yunus bu sözü

Eğri büğrü söyleme

Seni sigaya çeken

Bir Molla Kasım gelir

kıt'asını okuyunca Yunus'un ermişliği-
ne ve kerametine inanmış. Amma, elde
de o zaman ancak bin manzume kal-
mış. Diğer taraftan Molla Kasımın suya
attıklarıyla, yaktıkları da kaybol-
mamış. Yakılanları gökte kuşlar; suya
atılanları balıklar, elde kalanları da
yer yüzündeki bu insanlar okumaya
başlamış!

Yunus'un dolaştığı şehirler ara-
sında Konya da vardır. Mevlânamız
onun için şöyle der: «İlâhi mertebelerin
hangisine yükseldimse bu Türkmen
kocasını izim üzerinde buldum ve onu
geçemedim».

Yunusun da Mevlânâ için söyle-
dikleri vardır. Yunus, Mevlânâ'nın kos-
kocaman Mesnevisini görünce: «Uzun
yazmışsın. Ben olsam:

Ete kemiğe büründüm

Yunus diye göründüm

derdim, olur biterdi.» demiş.

Yunusa göre insanlar birbirine
düşman olmaları için hiç bir sebep yok.

Hattâ din, dil, ırk ayrılıkları, bu dün-
yanın zengini, fakiri bulunmasına rağ-
men dostluğu, sevgiyi bozmamalı. «İyi
lik etmek, iyilikten ayrılmamak.» İşte
insanlar için yegâne çıkar yol. Yunusa
vurdun mu, öteki yüzünü de çevire-
cektir. Kötülüğe iyilikle mukabele. İş-
te öğüdü:

Çerağuma kastedenin

Hak yandırsın çerağını

Yunus bütün dünyayı ve bütün
insanları saran Hâk sevgisinin en
güzel ve en temiz örneklerini ver-
miştir. Denilebilir ki Hak sevgisi Yu-
nusla yer yüzünde daha yaygın bir ha-
le geldi:

Yunus ver canını Hak yoluna

Can vermeyince cânan bulunmaz

maz

Bir kardeşlik dünyası içinde yaşa-
ması için insanlara bugüne kadar en
iyi temenniye yine Yunus Emre yaptı:

Bir çeşmeden sızan su

Acı tatlı olmaya..

Yunusu unutmadığımız gibi,
mezarının bulunduğu bu tarihi de u-
nutmıyalım.

CELÂL KİŞMİR

(Başarılı 4. cü sayıfada)

Sevincin dünyada görüşmek hararı

Böyle yazmış kalem hüdayı tek tek

Koroğlu efsanesinin şark rivayetlerinde
adı geçen (Lexçi Ahmet) için de bâdeyi rü-
yada tetiğine söyle bir kosma vardır:

Hâb-ı nazda iken geldi erenler

Al bu bâdeyi de iç kan dediler

Nûş edip bâdeyi oldum divane

Gel bu cefaya sen dayan dediler

İçince bâdeyi oldum divane

Teşne gönül düştü nar-ı süzane

Görüp mâil oldum şâh-ı hûbâne

Gürcüstanı bana seyran dediler

Ahmet yoktur senta derdim çaresi

Yaktı beni kağarının karesi

Gürcüstanı da lâlezarın bâdesi

Böyle imiş emri ferman dediler.

Bâde içmek an'anesine âşk şâirlerin bir
kısım samimi olarak bağlıdır ve böyle bir
rüya hâbîvesi de geçirir. O buna inanmış ve
kendini de bundan sonra sevgilisine bağlamış-
tı. Fakat bir kısım halk şâirleri ve daha
ziyade son asırlara doğru biraz açık göz olan-
lar, dinledikleri menkıbelerden kendi hesabı-
na bir kompozisyon yapar ve bir Pir vak'ası
kurar. Bunu muhtifindeki saf halka anlatır ve
inandırır. Bunlar her ne kadar macera yap-
mak ve hikâye kurmak sevdasında bulunur-
larsa da pek fazla tutunamazlar, çoğu da sö-
ner gider.

M. URAZ